

Effekten av trinnskatt

Stortinget. Fotografi: *Euromapa.net* Hentet: 01.05.17 Fra: <http://euromapa.net/251-dostoprimechatelnosti-oslo.html>

Bacheloroppgave utført ved

Høgskulen på Vestlandet – studiested Haugesund, Økonomi og administrasjon

---

Av: 28 Alexandra Horsfjord Haarr
37 Anne Nesheim Klakken

Dette arbeidet er gjennomført som ledd i bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet og er godkjent som sådan. Godkjennelsen innebærer ikke at HVL inntår for metodene som er anvendt, resultatene som er fremkommet og konklusjoner og vurderinger i arbeidet.

Bacheloroppgavens tittel: Effekten av Trinnskatt

Alexandra Horsfjord Haarr

Anne Nesheim Klakken

Navn på veileder: Lars Atle Kjøde

Gradering: *Offentlig*

Forord

Denne oppgaven er skrevet som en del av bachelorstudiet økonomi og administrasjon med fordypning i regnskap, ved Høgskolen på Vestlandet. Etersom vi ønsker å bli autoriserte regnskapsførere ble valg av tema noe begrenset, og vi valgte dermed temaet skatterett. Oppgaven går i korte trekk ut på hovedforskjellene mellom trinnskatt og toppskatt.

Hovedfokuset vårt har vært på personlige skatteyttere og vi har derfor ikke samarbeidet med noen bedrifter.

Arbeidet med denne oppgaven har vært krevende og lærerikt, men mest av alt veldig interessant. Vi har hatt et velfungerende samarbeid og er fornøyde med sluttproduktet. Vi vil rette en stor takk til vår veileder Lars Atle Kjøde for god oppfølging og engasjement gjennom prosessen.

Abstract

This assignment will address the transition to step-tax in 2016, and how it will impact the society in relation to the former taxation system.

We start off by presenting our thesis and the background for our choice of subject. We explain why we were motivated to explore this exact subject and present the delimitations of our assignment in order to find the most relevant conclusion. We also present the sources and methodology that were used throughout the paper.

The main part starts with theory explaining our taxation system to increase the comprehension of our subject. It contains an extensively explanation of the basic principles of the Norwegian taxation-laws, and explains how the tax settlement is calculated. We will also look into the differences between our new and former step-tax system, and the reasons behind the transition.

We start our analysis by looking into the total effect of the transition to step-tax. We will look into different cases of individuals with different levels of income, in order to get an insight of how their personal finances will be affected of the general change. Afterwards we will outline the overall changes that were introduced by law in 2016 in relations to 2015. To get an overall picture of the total effect we will compare it with the case results, where we only took account of the changes in step-taxations. The analysis continues by introducing statistical information about the number of people being affected by the transition.

We conclude the assignment by giving a summary of our findings and answering our thesis, in accordance of the effects the transition will have and potential consequences for personal taxpayers and the society in general.

Sammendrag

Oppgaven tar for seg overgangen til trinnskatt i 2016, og hva effekten utgjør for samfunnet i forhold til den tidligere toppskatten.

Innledningsvis presenterer vi problemstillingen som er bakgrunnen for denne oppgaven. Vi gjør rede for motivasjonen bak oppgavevalget og avgrensninger til oppgaven for å gjøre den mest mulig relevant i forhold til problemstillingen.

Vi tar for oss hvilket kildemateriale som ble brukt og hvilket metodevalg som var mest hensiktsmessig.

Vi starter hoveddelen med en teoridel for å øke forståelsen rundt temaet. Her ser vi nærmere på grunnprinsippene norsk skatterett bygger på og hvordan skatteoppgjøret blir beregnet. Her går vi også nærmere inn på forskjellene mellom toppskatt og trinnskatt og årsakene som ligger bak endringen.

Vi starter selve analysedelen ved å se nærmere på den totale effekten av endringen til trinnskatt. I denne delen tar vi for oss ulike case av enkeltpersoner med ulike inntektsnivå. Dette gjør vi for å få et innblikk av hvordan deres personlig økonomi vil påvirkes av trinnskatten generelt i forhold til toppskatt. Etterpå gjør vi rede for den helhetlige endringen i skatteloven fra 2015 til 2016 og sammenligner forskjellene i casene når vi ser på den helhetlige endringen mot resultatet ved kun en endring til trinnskatt. Analysedelen fortsetter ved at vi tar for oss statistiske opplysninger om antall personer som blir påvirket av innføringen.

Avslutningsvis oppsummerer vi resultatene vi har kommet frem til i hoveddelen. I tillegg konkluderer vi med hvilke effekter endringen vil gi og eventuelle konsekvenser for personlig skatteyter og samfunnet.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Presentasjon av problemstilling	1
1.2 Motivasjon for valg av tema	1
1.3 Avgrensning av oppgaven	1
2. Metodisk tilnærming	2
2.1 Innsamling av data	2
2.2 Valg av metode	2
2.2.1 Kvantitativ metode	3
2.2.2 Kvalitativ metode	3
2.2.3 Casestudier	5
3. Teori	7
3.1 Innledning teoridel	7
3.2 Fremveksten til skattestaten Norge	8
3.3 Skatteloven og andre rettskilder	8
3.4 Alminnelig inntekt	9
3.4.1 Lønnsinntekt	10
3.4.2 Personinntekt	10
3.4.3 Minstefradrag	11
3.4.4 Personfradrag	12
3.5 Beregning av skatt	12
3.5.1 Bruttoskatt	13
3.5.2 Inntektsskatt	13
3.6 Toppskatt	14
3.7 Årsak til endring	17
3.8 Trinnskatt	18
4. Case	20
4.1 Innledning casedel	20
4.1.1 Case 1: Trinnskatt trinn 1, ingen toppskatt	21
4.1.2 Case 2: Trinnskatt trinn 2, ingen toppskatt	23
4.1.3 Case 3: Trinnskatt trinn 2, Toppskatt trinn 1	25
4.1.4 Case 4: Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 1	27
4.1.5 Case 5: Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 2	29
4.1.6 Case 6: Trinnskatt trinn 4, toppskatt trinn 2	31
4.1.7 Case 7: Finnmark og Nord- Troms (Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 1)	33
4.2 Oppsummering	35
5. Andre endringer i skatteoppgjøret 2016	37
6. Statistikk	40
7. Konklusjon	43
7.1 Konklusjon og oppsummering	43
7.2 Videre forskning og selvkritikk	45
8. Kilder	47
8.1 Litteratur liste	47
8.2 Nettbaserte kilder	47

Figuroversikt

Figur 1	Fire designstrategier for casestudier	6
Figur 2	Oversikt over skattebetalingssystemet 2015	15
Figur 3	Oversikt over skattebetalingssystemet 2016	19
Figur 4	Endring i gjennomsnittlig månedslønn for alle ansatte	40

Tabelloversikt

Tabell 1	Toppskattesatser over tid	16
Tabell 2	Endringer i skattesatser årene 2015 og 2016	37
Tabell 3	Differanser i caseberegningene	39
Tabell 4	Skatteregnskapsstatistikk, akkumulerte tall av innbetalt skatt	40
Tabell 5	Personer med toppskatt	41
Tabell 6	Inntektsintervall	41

1. Innledning

1.1 Presentasjon av problemstilling

"I overgangen til 2016 ble toppskatt erstattet med dagens trinnsnitt. Hvilken effekt vil dette få for personlige skatteyttere og staten Norge», er problemstillingen vi har kommet frem til. Hovedformålet med denne problemstillingen er å finne ut om personlige skatteyttere nå må betale mer eller mindre skatt i forhold til hva de gjorde før. I tillegg til dette vil vi også finne ut om staten vil tjene økonomisk på den nye lovendringen. For å komme frem til hvilken effekt endringen har vil vi gjennom oppgaven se nærmere på ulike inntektsnivå og hvordan skatteoppgjøret vil påvirkes av endringen.

1.2 Motivasjon for valg av tema

Problemstilling og tema ble valgt på bakgrunn av faget "Skatterett for personlige skatteyttere" vi hadde høsten 2016. Faget inspirerte oss begge og vi finner det interessant å følge med på lovendringene som blir vedtatt fra år til år.

Hva er bakgrunnen for endringene? Hvilke konsekvenser utgjør lovendringen? Er endringen vellykket i forhold til formålet? Er spørsmål som engasjerer og som også er aktuelt for å oppnå økt forståelse innenfor økonomien og skattepolitikken. Innføringen av den nye trinnsnittskatten er aktuell for privatøkonomien for veldig mange i samfunnet inkludert oss selv. Det vil dermed være spennende å få et nærmere innblikk i hvilken forskjell dette utgjør for økonomien i Norge.

1.3 Avgrensning av oppgaven

Vi konsentrerer oss om hvilke konsekvenser endringen fra toppskatt til trinnsnitt utgjør for personer, og tar dermed for oss personbeskatning til en viss grad. Det blir dermed for omfattende og irrelevant å ta for seg formuesbeskatning og næringsbeskatning, vi valgte dermed å se bort fra dette. Samtidig avgrensner vi de utvalgte personene i casene til pensjonister, uføre trygdede, enslige forsørgere og ellers ugifte personer eller ektefeller som lignes særskilt. Vi valgte å se bort fra ektefeller som lignes under ett da vi mener at skatteoppgjøret til enkeltpersoner vil være lettere å sammenligne.

2. Metodisk tilnærming

2.1 Innsamling av data

Ved innsamling av informasjon har vi hatt hovedfokus på *Skattelovsamlingen 2015-16*. Dette er den mest sentrale kilden for vår problemstilling, ettersom oppgaven omhandler lovendringer. I tillegg til dette har mye av informasjonen blitt hentet fra skatteetaten og regjeringen sine hjemmesider, samt statistisk sentralbyrå. Foruten om internett har vi hentet informasjon fra fagbøker innenfor personalbeskatning.

Vi har hatt betydelig fokus på å bruke kvalitetssikrede sider, med mest mulig oppdatert informasjon for kilder som er hentet fra internett.

2.2 Valg av metode

Ved valg av metode er det problemstillingen som bestemmer fremgangsmåten. Vi skiller mellom kvantitativ og kvalitativ metode. Hovedforskjellen mellom disse metodene går ut på hvordan data registreres og analyseres.

I vår problemstilling har vi hatt størst fokus på casestudier for å fremme forskjellene mellom trinnskatt og toppskatt på best mulig måte. I tillegg til dette har vi hentet tall fra SSB (statistisk sentralbyrå), for å blant annet finne ut hvor mange som rammes av ekstraskatten og om staten har tjent mer eller mindre på innføringen, i forhold til tidligere.

Ved utregning i casestudiene har vi valgt å ta utgangspunkt i skattesatsene fra 2016, da vi ikke har hatt tilgang på lærebøker eller skattelovsamling fra 2017. De spesifikke satsene vil utdypes i teoridelen og i utredningen om case.

Bruk av både casestudier og innhenting av tall fra SSB har gjort at vi i vår oppgave har brukt både kvantitativ og kvalitativ metode, med størst fokus på kvalitativ metode.

2.2.1 Kvantitativ metode

Kvantitativ metode går ut på å hente inn og analysere informasjon ved å anvende tall. Ved denne metoden er det utviklet spesielle statistiske prosedyrer for analyse. Dette kan for eksempel være enkle frekvensoppstillinger eller andre avanserte analyser som forutsetter at en har statistikk-kunnskaper. Det kan gjennomføres spørreundersøkelser for å hente inn tall som brukes i analysene (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2011).

Formålet med kvantitativ metode er gjerne å teste ut en hypotese, dette vil si at en finner ut om antakelsen man har om virkeligheten stemmer overens med de data man har samlet inn. Analysene brukes for å trekke deskriptive/beskrivende slutninger eller kausale slutninger. Beskrivende slutninger vil si hvorvidt en eller flere variabler henger sammen, mens kausale slutninger sier noe om årsaksforholdet (Dahlum, 2014).

2.2.2 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode går derimot ut på å samle inn og registrere data i form av tekster, lyd og bilder. Innsamling av informasjon skjer som oftest gjennom intervju, gruppesamtaler eller observasjon av et utvalg (Kunnskapsbasert praksis, 2012). Formålet ved bruk av kvalitativ metode er å komme så nær målgruppen for prosjektet som mulig. En bør dermed ha stort fokus på utvalgsstørrelse, utvalgsstrategi og hvordan utvalget skal rekrutteres, for å få en mest mulig troverdig undersøkelse.

Selve forskningsprosessen går normalt over fire forskjellige prosesser. En begynner med forberedelsen. Her setter man seg inn i relevant litteratur og starter utarbeidelsen av en problemstilling. I tillegg må en ta stilling til hvilket formål undersøkelsen har. Neste steg er å samle inn data. Det må vurderes hvem som skal delta i undersøkelsen. En må ta stilling til størrelsen på utvalget og hvordan en skal rekruttere deltakere. Etter datainnsamlingen må dataen analyseres og tolkes. I en kvalitativ undersøkelse foregår dette ved å bearbeide tekst, mens i kvantitativ metode skjer det via opptelling. Tilslutt skal sluttresultatet rapporteres og formidles i tillegg skal det henvises til relevant litteratur og eventuelle tidligere forskningsprosjekter (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2011).

Vurderingen av kvalitative undersøkelser måles med utgangspunkt i troverdighet, pålitelighet, overførbarhet og bekreftbarhet. Pålitelighet dreier seg om hvilken informasjon som brukes, hvor den er hentet og hvordan den bearbeides. Påliteligheten kan styrkes ved at forskeren gir en detaljert beskrivelse av innholdet, for eksempel i form av casebeskrivelser.

Troverdighet i kvalitative undersøkelser omhandler hvorvidt forskerens fremgangsmåter og resultat reflekterer formålet med undersøkelsen og hvor godt bilde det gir av virkeligheten. Det er derfor viktig å være klar over eksisterende metodefeil og skjevheter, som bør drøftes i vurderingen av kvaliteten på oppgaven.

Publiseringsskjevhet, utvalgsskjevhet, klassifiseringsskjevhet, intervju effekt, hukommelsesskjevhet og frafallsskjevhet er alle ulike former for skjevheter som kan oppstå i en undersøkelse og som en må ta stilling til. Troverdigheten kan styrkes dersom en formidler resultatene/funnene til informantene slik at de kan bekrefte om tolkningen av informasjonen stemmer. En kan også la andre personer med kompetanse analysere samme datamateriale for å se om informasjonen tolkes på samme måte.

Overførbarhet går ut på om resultatene for forskningen kan overføres til et liknende fenomen.

Bekreftbarhet (objektivitet) skal sikre at forskere har et unikt perspektiv på studiene som gjennomføres, slik at forskningen gir et resultat som ikke er påvirket av forskernes holdninger. Her legges det også vekt på i hvilken grad resultatene kan bekreftes av andre forskere gjennom tilsvarende undersøkelser (Johannesen, Christoffersen & Tufte, 2011).

2.2.3 Casestudier

En case kan være både et studieobjekt eller et forskningsdesign, i tillegg omhandler det et studie av ett eller flere *tilfeller*. Ved gjennomføring av et casestudie ønsker man altså å forske på et spesielt fenomen. I følge Johannesen, Christoffersen og Tuft (2011, s. 90) er et case kjennetegnet ved at "Oppmerksomheten avgrenses til den spesielle casen, og det gis mest mulig inngående beskrivelse av casen".

I gjennomføringen av casestudier er det typisk fem komponenter som er viktige:

1. Problemstilling: Hele undersøkelsen starter med utgangspunkt i problemstillingen som er av interesse.
2. Teoretiske antakelser: Forskeren gjør seg ofte noen antakelser innenfor problemstillingen som legges til grunn for videre forskning og undersøkelse.
3. Avgrenser til enheten som skal studeres: Analyseenheten/casen kan være individ, grupper, institusjoner, et program eller hendelser.
4. Analyse av sammenheng mellom data og antakelser
5. Tolkning av funn: Her skal funnene tolkes opp mot eksisterende teori og litteratur på samme område. Dermed kan den eksisterende teorien forsterkes, byttes ut eller videreutvikles. I noen tilfeller kan det også bygges en helt ny teori.

Et casestudiedesign kan gjennomføres på flere måter og kan deles inn i flere dimensjoner. Den ene dimensjonen reflekterer hvorvidt man har fokus rettet mot en enkelt case eller om man studerer flere caser. Den andre dimensjonen omhandler anvendelsen av én eller flere analyse enheter. Dette blir illustrert i tabellen nedenfor som er hentet fra *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (2011, s. 92, tabell 4.1).

Antall case som skal studeres

Forskerens avgrensninger	Enkeltcasedesign	Flercasedesign
Én analyse enhet	Forskeren får informasjon fra én enkelt enhet (et individ, et program, en institusjon, en gruppe, en hendelse eller et begrep) innenfor studiet av et avgrenset system (organisasjon, samfunn osv.).	Forskeren får informasjon fra én enkelt enhet (et individ, et program, en institusjon, en gruppe, en hendelse eller et begrep) innenfor studiet av flere systemer (organisasjoner, samfunn osv.). Hver enkelt casestudie består av "hele studien".
Flere analyse enheter	Forskeren får informasjon fra flere enheter (flere individer, programmer institusjoner, grupper, hendelser eller begreper) innenfor studiet av et avgrenset system.	Forskeren får informasjon fra flere enheter (flere individer, programmer institusjoner, grupper, hendelser eller begreper) innenfor studiet av flere systemer. Hver enkelt casestudie består av "hele studien".

Figur 1: Fire designstrategier for casestudier

3. Teori

3.1 Innledning teoridel

Denne delen av oppgaven tar for seg skatt generelt, dens historie, lover og regler, og beregningsgrunnlagene for utregning av skatt. I tillegg forklares toppskatt, trinnskatt og årsakene bak endringen av loven.

Skatt kan defineres som en økonomisk ytelse som stat og kommune pålegger borgerne. Enhver person som er bosatt i Norge er pliktet til å betale skatt.

Formålet med skattebetaling kan deles i tre:

1. De skal dekke fellesskapets utgifter
2. De skal være et middel til økonomisk utjevning mellom innbyggerne
3. De skal virke styrende på innbyggernes økonomiske atferd.

(Store norske leksikon, 2.1.2015)

I Norge betales det skatt på både inntekter og formue som går til kommune, fylkeskommune og staten. Skattesatsene blir årlig fastsatt av Stortinget, og både vedtak og regler blir nærmere forklart i skattelovsamlingen.

Selv om alle borgere i hovedsak må betale skatt finnes det unntaksregler som bestemmer minstelønn og skattefritt beløp på formue. Inntekter over minstebeløpet behandles etter stigende skatteevne, det vil si at den behandles på bakgrunn av inntekt og formues størrelse. Det finnes flere former for skatt, blant annet progressiv skatt, herunder toppskatt og trinnskatt som defineres senere i oppgaven. Progressive skattesatser vil være stigende for størrelsen på inntekt, det vil si at den rammer de med høyest skatteevne hardest.

3.2 Fremveksten til skattestaten Norge

Helt fra middelalderen har skatt vært et kjent begrep i Norge. På denne tiden var tankegangen at kongen skulle klare seg med sine egne inntekter på toll og avgifter til kongeriket. Likevel økte behovet for penger. Dette innledet til ekstraskatter. Denne formen for skatt var ikke skatt som vi kjenner til i dag. På denne tiden reiste skatteinnkrevere for kongen rundt og samlet inn mynt eller varer som skulle gå til et bestemt formål, skatten skulle kun brukes til dette formålet. Skattegrunnlaget tok utgangspunkt i jord, det vil si at husmenn, tjenestefolk og håndverkere uten gård betalte ikke skatt. Dette skattesystemet varte helt til begynnelsen på 1800 tallet. (F. E. Johannessen, 2015)

Likevel er det 1700- tallet som regnes som det største skatteoppgjøret i Norges historie. Staten var under en finansiell krise som resulterte i innføringen av en ekstraskatt i Danmark-Norge. Skatten var av typen koppskatt som er en personskatt som innkreves med samme sum per skattepliktig person. Dette skapte uroligheter i Norge og den ble til slutt gitt opp.

I begynnelsen av 1800 tallet ble skatt på jord og skatt på eiendom i byene avskaffet, og inntektene skulle heller komme fra tollavgifter. I 1882 ble kommuneskatt på eiendom og formue innført. I 1892 ble den typen inntektskatt som vi kjenner til i dag innført (F. E. Johannessen, 2015). Fra og med 1895 ble denne inntektsskatten progressiv. I 1957 ble skatt av årets inntekt innført, som praktiseres ved at endelig avregning skjer året etter inntekten er opptjent. Fra 1976 betales inntektsskatt også til fylkeskommunen. Retningslinjene for den direkte beskatningen av inntekt og formue vi har i dag ble vedtatt 26. Mars 1999 (Store norske leksikon, 2. januar 2015).

3.3 Skatteloven og andre rettskilder

Skatteloven gjennomgår regelmessige endringer og er underlagt Finansdepartementets ansvarsområde. Regelendringer og nye lover blir dermed vedtatt av Stortinget. Etter at stortinget har vedtatt nye lover blir mer utdypende regler utarbeidet av regjeringen i form av forskrifter. Forskriftene utarbeides for å gi en mer detaljert beskrivelse av loven, slik at det blir lettere å forstå og tolke dem (Lovdata, u.å.). Skatteetaten er derimot et organ underlagt finansdepartementet og er ansvarlige for at folkeregisteret holdes

oppdatert og at skatter og avgifter blir betalt og fastsatt på riktig måte (Skatteetaten, u.å.).

Innenfor skatterett er det en rekke rettskilder å forholde seg til. De som er formelt bindende er Grunnloven, skatteloven, skattebetalingsloven, ligningsloven, skattevedtak, forskrifter og høyesterettspraksis. Det finnes også rettskilder som kan være veiledende når det kommer til spesielle situasjoner hvor loven kan være uklar eller lite utfyllende. Eksempler på formelle veiledende kilder kan være administrativ praksis, skatterettsdommer, veiledende forskrifter og skattelitteratur.

3.4 Alminnelig inntekt

Nettoskatt beregnes med grunnlag i alminnelig inntekt, opptjent fra året før.

For å regne ut den skattbare alminnelige inntekten er det flere elementer som må være med. Oppsettet som vises under er det som tas utgangspunkt i når en skal finne den skattbare alminnelige inntekten.

	Lønnsinntekt
+	Annen inntekt
<hr/>	
=	Personinntekt
<hr/>	
=	Bruttoinntekt
-	Fradragsberettigede utgifter
<hr/>	
=	Alminnelig inntekt
-	Personfradrag
<hr/>	
=	Skattbar alminnelig inntekt
<hr/>	

Oppsettet vil være noe forskjellig fra en skattyter til en annen. Dette forklares ved at annen inntekt f.eks. kan være pensjon, noe som kun gjelder for enkelte skattytere. Andre har gjerne ingen annen inntekt og lønnsinntekten vil da være det samme som personinntekten. Posten fradragsberettigede utgifter kan også variere. Denne posten inkluderer minstefradrag, noe som hver skatteyter har rett på. Noen har gjerne bare

dette fradraget mens andre kan ha fradrag for f.eks. renter på et lån eller andre fradrag. Oversikt over alle fradragsberettigede utgifter er fastsatt i kapittel 6 i Skatteloven.

For å øke forståelsen rundt skattesystemet må de forskjellige postene i oppsettet over forklares nærmere.

3.4.1 Lønnsinntekt

I skatteloven §5-1 finner vi hovedregel om inntekt. Skattepliktig inntekt anses som fordel vunnet ved arbeid, kapital eller virksomhet. Samt vil pensjon, føderåd og livrente også anses som lønnsinntekt. Pensjon, føderåd og livrente vil gå under «annen inntekt» i skatteberegningen. Skatteloven §5-10.a utdyper hva fordel vunnet ved arbeid inkluderer, og fordelen omfatter blant annet lønn, honorar, feriepenger og annen godtgjørelse vunnet ved arbeid i og utenfor tjenesteforhold, men ikke i virksomhet.

Eksempler på annen godtgjørelse kan for eksempel være ventepenger, provisjon, premier, priser, stipend etc. I tillegg til disse godtgjørelsene vil også ytelser som omfattes av sktl. §5-11 *utgiftsgodtgjørelser*, §5-12 *naturallytelse*, §5-13 *særlig om privat bruk av arbeidsgivers bil* og §5-14 *særlig om aksjer og opsjoner m.v i arbeidsforhold* gå under dette punktet. Vi har valgt å ikke utdype disse, da de ikke vil være aktuelle for vår problemstilling.

3.4.2 Personinntekt

Hva personinntekt omfatter presiseres i skatteloven §12-2, som sier at personinntekt er fordel vunnet ved arbeid etter §5-10. Personinntekt omfatter også pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold og engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser. Barnepensjon til barn som ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret anses ikke som personinntekt. Arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§15-7, 16-7 og 17-6 regnes som personinntekt, samt engangsutbetalinger fra individuelle pensjonsavtaler som samsvarer med regler av departementet, lov om individuell pensjonsordning og innskuddspensjonsloven.

Godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap, introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad, støtte etter lov om supplerende stønad til personer som har kort botid i Norge og uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12 og uføreytelser fra andre ordninger, er også å regne som personinntekt.

3.4.3 Minstefradrag

Minstefradrag, etter skatteloven §6-30 omfatter fradrag for kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre arbeidsinntekt og annen inntekt som omfattes av §6-31, med mindre skattyteren har hatt større faktiske kostnader. Etter skatteloven §6-31 gis minstefradrag i skattepliktig arbeidsinntekt, pensjon, periodiske ytelser, godtgjørelse til medlem av styre, representantskap, utvalg, råd o.l., godtgjørelse til selvstendig næringsdrivende for pass og stell av barn som ikke er fylt 12 år før utgangen av inntektsåret eller har særlig behov for omsorg og pleie, når barnepasset skjer i barnepassers hjem.

Beregning av minstefradrag

Beregningen av minstefradraget forklares i skatteloven §6-32.a, hvor minstefradrag i lønnsinntekt gis med 43% av summen av slik inntekt. Tilsvarende gjelder for minstefradrag i arbeidsavklaringspenger, uføretrygd etter folketrygdloven og uføreytelser fra andre ordninger, samt minstefradrag i overgangsstønad etter folketrygdloven §15-6.

Beregning av minstefradrag i pensjon finner en i skatteloven §6-32.b, hvor det gis med 29% av summen av slik inntekt.

Stortinget har fastsatt øvre og nedre grenser for minstefradrag av lønnsinntekt og pensjon. Fradraget kan ikke falle under eller overstige disse. Satsene gis i SKV-16, §6-1. Minstefradraget av lønnsinntekt settes ikke lavere enn 31 800 kroner og ikke høyere enn 91 450 kroner. Minstefradrag av pensjonsinntekt settes ikke lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 73 600 kroner.

En personlig skattyter som har både lønnsinntekt og pensjon skal ha det høyeste fradraget av enten minstefradrag av lønnsinntekt eller summen av minstefradrag i lønnsinntekt og pensjonsinntekt. Nedre grense for minstefradrag i lønnsinntekt vil være det samme som nedre grense for minstefradrag i pensjonsinntekt. Summen av minstefradrag skal ikke overstige øvre grense for minstefradrag i lønnsinntekt.

3.4.4 Personfradrag

En personlig skattyter har etter skatteloven §15-4 rett på personfradrag i alminnelig inntekt. Det er stortinget som fastsetter satsene for det enkelte inntektsår, satsene oppgis i SKV-16, §6-3. Personfradrag i skatteklasser 1 og 2 er kr 51 750, mens det i skatteklasser 3 og 4 er kr 76 250.

Personfradrag i skatteklasser 3 og 4 gis til ektefeller som ligger under ett for begge samlede formue og inntekt, jf. Sktl. §15-4.2. Dersom ektefellene er skilt eller separert i inntektsåret, kan den ektefellen som det meste av året har forsørget den andre også få fradrag i klasse 2. Dette erstattes da av fradrag for bidrag etter sktl. §6-5.2. Andre skattytere får personfradrag i skatteklasser 1 og 2.

3.5 Beregning av skatt

Skattesatsen av inntektsskatt er 25% for inntektsåret 2016. Det vil si at for å finne nettoskatten som skal betales til staten regnes det ut 25% av den alminnelige inntekten. Dette vil være nettoskatten, men ikke den endelige inntektsskatten som skal betales. Det må i tillegg regnes ut bruttoskatt. Som bruttoskatt regnes trygdeavgift og trinnskatt. Dette regnes ut og legges til nettoskatten, og vil deretter gi oss den endelige skatten som skal betales.

For inntektsåret 2017 er skattesatsen for nettoskatt 24%, men velger som nevnt å operere med skattesatsene for 2016.

3.5.1 Bruttoskatt

Trygdeavgift

Trygdeavgiften av lønnsinntekt etter folketrygdloven §23-3.2 sier at det skal betales mellomssats av lønn og annen godtgjørelse som nevnt i skatteloven §12-2.a. Satsene finnes i SKV-16, §7 hvor det står at for lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven §23-3.2 vil trygdeavgiften beregnes med 8,2%.

Dersom en har pensjon som annen inntekt skal det også betales trygdeavgift av dette, jf., folketrygdloven §23-3.1 hvor det står at det skal betales lav sats av pensjon i og utenfor arbeidsforhold. Satsene finner en i SKV-16, §6, trygdeavgiften beregnes med 5,1%.

Trinnskatt

Etter SKV-16, §3-1 skal personlige skattytere i klasse 1 og 2 svare trinnskatt av personinntekt til staten med følgende satser;

Trinn 1 = 0,44% for den delen av inntekten som overstiger 159 800kr.

Trinn 2 = 1,7% for den delen av inntekten som overstiger 224 900kr.

Trinn 3 = 10,7% for den delen av inntekten som overstiger 565 400 kr.

Trinn 4 = 13,7% for den delen av inntekten som overstiger 909 500kr.

For nærmere forklaring av trinnskatt se side 18.

3.5.2 Inntektsskatt

Inntektsskatten vil være summen av nettoskatt, trygdeavgift og trinnskatt. Det er dette som er den endelige skatten som skal betales til staten.

3.6 Toppskatt

I Norge vil alle de alminnelige inntektsskattene normalt sett være omfattet av skatteavtalene som Norge har inngått. Blant disse skatteavtalene finner vi statskatt, som inkluderte toppskatt. (Naas, H., Bruusgaard, C., Ilstad, K., & Svensen, C., 2011)

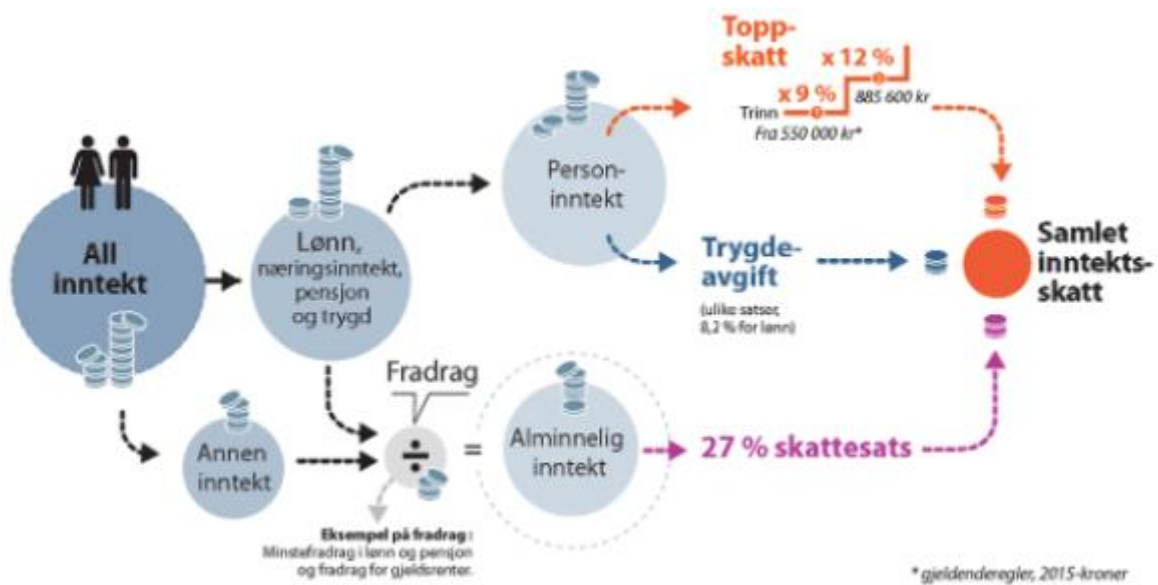
De som var pliktige til å svare toppskatt før 2016 av eventuell personinntekt var alle personer som var skattepliktige og bosatt i Norge, jf. Sktl§2-1 og de som var skattemessig bosatt i utlandet, men var skattepliktig til Norge etter reglene i sktl§2-3.1 og §2-3.1.

Toppskatt skulle betales uavhengig om den personlige skattyteren var trygdet i Norge. Norske sjøfolk på utenlandske skip måtte svare toppskatt selv om de ikke var pliktig trygdet. Dette gjaldt også utlendinger som ikke betalte trygdeavgift pga. trygdeavtaler med andre land. (Skatteetaten, 2016).

Etter skatteloven §12-1 var personinntekten grunnlaget for utligning av toppskatt. Frem til og med inntektsåret 2015 var toppskatt en inntektsskatt til staten. Denne loven ble endret ved lov 18. desember 2015 nr. 115, fra og med inntektsåret 2016 ble toppskatt erstattet med trinnskatt. Toppskatt var noe som skulle betales for den delen av personinntekten som oversteg et fastsatt fribeløp, som var på kr 550 550 i 2015.

Satsene til de skattefrie beløpene ble satt relativt høyt, og ble en type ekstraskatt for de med høy inntekt, derav navnet toppskatt. Satsene endret seg over tid og ble redusert i løpet av årene, samtidig som innslagspunktene økte.

Figuren under illustrerer hvordan den samlede inntektsskatten ble beregnet. Her ser man at toppskatt har personinntekt som beregningsgrunnlag for de to ulike trinnene. Merk at vi ikke bruker skattesatsen for 2015, på 27% i casedelen.

Figur 2: Oversikt over skattebetalingssystemet 2015. Kilde: Flesland (2015).

For Finnmark og Nord - Troms, herunder kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord, har satsen vært lavere enn i resten av landet.

Tabellen under gir en oversikt over satsene for de forskjellige årene.

Toppkattsatser i Norge^[3]

	Trinn 1	Skatteklasser 1	Skatteklasser 2	Trinn 2		Finmark og Nord-Troms
Inntektsår	Sats	Innslagspunkt	Innslagspunkt	Sats	Innslagspunkt	Sats trinn 1
2015	9 %	550 550 kr	*)	12 %	885 600 kr	7 %
2014	9 %	527 400 kr	*)	12 %	857 300 kr	7 %
2013	9 %	509 600 kr	*)	12 %	828 300 kr	7 %
2012	9 %	490 000 kr	*)	12 %	796 400 kr	7 %
2011	9 %	471 200 kr	*)	12 %	765 800 kr	7 %
2010	9 %	456 400 kr	*)	12 %	741 700 kr	7 %
2009	9 %	441 000 kr	*)	12 %	716 600 kr	7 %
2008	9 %	420 000 kr	*)	12 %	682 500 kr	7 %
2007	9 %	400 000 kr	*)	12 %	650 000 kr	7 %
2006	9 %	394 000 kr	*)	12 %	750 000 kr	7 %
2005	12 %	381 000 kr	393 700 kr	15,5 %	800 000 kr	9,5 %
2004	13,5 %	354 300 kr	378 600 kr	19,5 %	906 900 kr	9,5 %
2003	13,5 %	340 700 kr	364 000 kr	19,5 %	872 000 kr	9,5 %
2002	13,5 %	320 000 kr	342 200 kr	19,5 %	830 000 kr	9,5 %
2001	13,5 %	289 000 kr	342 200 kr	19,5 %	793 200 kr	9,5 %
2000	13,5 %	277 800 kr	329 000 kr	19,5 %	762 700 kr	9,5 %
1999	13,5 %	269 100 kr	318 600 kr	-	**)	9,5 %

*) Samme sum for skatteklasser 1 og 2 fra 2005.

***) Det var bare ett innslagspunkt før 2000.

Tabell 1: Toppkattesatser over tid. Kilde: Wikipedia (2016).

I våre casestudier vil vi kun bruke satsene for inntektsåret 2015. Altså vil satsen i trinn 1 være 9%, og innslagspunktet kr 550 550. I trinn 2 brukes 12% sats og et innslagspunkt på kr 885 600. For Finnmark og Nord-Troms vil vi bruke en sats på 7%.

3.7 Årsak til endring

Hovedmålet med skattepolitikken er å finansiere fellesgoder så effektivt som mulig. Regjeringen er interessert i å redusere avgiftsnivåene, herunder skattenivået, for å gi større frihet for familier og enkeltpersoner. Som en sentral del av regjeringens økonomiske politikk settes forbedringer av skatte- og avgiftssystemet høyt. Forbedringer av disse systemene vil gi økt produktivitet.

Et skattesystem som ikke hindrer insentivene til å spare, investere og arbeide vil være det mest optimale systemet. Omlegginger som gir positive dynamiske virkninger vil gjøre omstillingene lettere. Norge har siden 1992 hatt et velfungerende skattesystem med relativt lave skattesatser. Dette har bidratt til gode og forutsigbare rammebetingelser for næringslivet. Det gjør at det norske skattesystemet fortsatt skal utvikles videre med grunnlag i hovedprinsippene om likebehandling, brede skattegrunnlag og lave skattesatser (Meld. St. 4 (2015-1016)).

Et skattesystem må tilpasses nye utviklingstrekk, og i årene som kommer må Norge derfor sikre at landet har et robust skattesystem som er tilpasset internasjonal mobilitet av skattegrunnlag. På sikt er utvalgets hovedmål å redusere skattesatsen fra 27% til 20%, dette gjøres gradvis.

Siden skattereformen i 1992 og frem til 2013 har skattesatsen på alminnelig inntekt vært på 28%, fra og med 2014 ble denne redusert til 27%. Samtidig som skattesatsen ble redusert, økte trygdeavgiften med 0,4%, dvs. fra tidligere 7,8% til dagens sats på 8,2%.

Fra og med 2016 ble skattesatsen ytterligere redusert ned til 25%, noe som gav et stort provenyrtap i personbeskatningen. Ettersom dette gav et tap i skatteinntekten ble det foreslått å innføre en ny progressiv bruttoskatt på personinntekt, for å dekke hoveddelen av provenyrtapet. I 2016 ble trinnsnitt innført som en erstatning for tidligere toppskatt. Trinnsnittet ble innført med 4 trinn, hvor de to siste trinnene tilsvarer innslagspunktene i den tidligere toppskatten (NOU 2016: 6). Det anslås også at innføring av trinnsnitt vil øke statsinntektene med ca 17,5 milliarder kroner påløpt og 14 milliarder kroner bokført i 2016 (Prop. 1LS (2015-2016)).

Hovedgrunnen for denne endringen var at kuttet i skattesatsen kostet staten mye. Staten ble dermed nødt til å dekke dette på andre måter, og løsningen ble som nevnt innføring av en ny progressiv bruttoskatt. (Flesland, 2015).

3.8 Trinnskatt

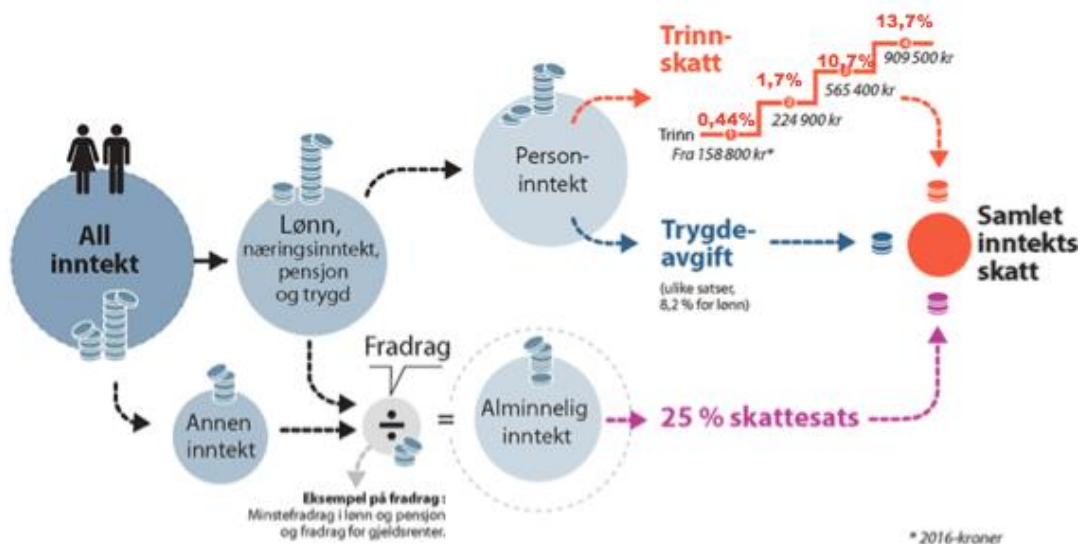
Trinnskatt har som nevnt erstattet den tidligere toppskatten i den nye skattereformen som gjelder fra 2016 til 2018. Trinnskatten blir på lik linje med toppskatt beregnet med grunnlag i personinntekt. Det vil si at skatten blir beregnet før eventuelle fradrag og at skatten blir beregnet ut fra lønn, pensjon eller annen inntekt som faller inn under personinntekt. Trinnskatt er en progressiv bruttoskatt som betyr at skattesatsen stiger desto høyere inntekten er.

I motsetning til toppskatt, har trinnskatt flere trinn eller såkalte innslagspunkt i tillegg til at "fribeløpet" er kraftig redusert. Toppskatt gjaldt som nevnt for inntekt over kr 550 550, trinnskatt gjelder derimot for inntekt over kr 159 800.

De innførte trinnene er følgende: (SKV-16. §3-1)

- **Trinn 1:** 0,44% av den del av inntekten som overstiger kr 159 800
- **Trinn 2:** 1,7% av den del av inntekten som overstiger kr 224 900
- **Trinn 3:** 10,7% av den del av inntekten som overstiger kr 565 400
- **Trinn 4:** 13,7% av den del av inntekten som overstiger kr 909 500

Figuren under gir en illustrasjon over hvordan skattebetalingssystemet virker med hensyn til den nye trinnskattinnføringen. Beregningen fungerer på samme måte som toppskatt, hvor begge tar utgangspunkt i personinntekt og operer med ulike satser i de forskjellige trinnene.

Figur 3: Oversikt over skattebetalingssystemet 2016. Kilde: Flesland (2015).

Likevel finnes det unntak for personlige skatteyttere bosatt i Finnmark og Nord-Troms, derav er satsen i trinn tre 8,7%.

Trinnskatt fordeles på fire trinn, hvor de to første trinnene gjelder for lavere inntektsnivå enn de nivåene som ble inkludert i toppskatt. Trinnskatt vil dermed påvirke en større andel av personlige skatteyttere enn toppskatt. Trinnskatt gjelder også for enkeltpersonforetak og blir også her beregnet ut fra personinntekten.

Inntektsnivåene vil være de samme uansett om du skattlegges i klasse 1 eller 2.

Den progressive skatteløsningen regnes som å ha sammenheng med at skatt av alminnelig inntekt ble redusert fra 27% til 25% i 2016. (Skatteetaten, u.å.)

4. Case

4.1 Innledning casesdel

Denne delen tar for seg flere case for å få et nærmere innblikk i problemstillingen. Vi har tatt for oss et utvalg av personer med ulike inntektsnivå for å finne ut hvordan de blir påvirket av innføringen av trinnskatt. Vi har derfor valgt ut inntektsnivå basert på trinnene i trinnskatt og toppskatt, slik at alle trinnene blir "dekket". I tillegg har vi valgt ut en case med utgangspunkt i en person bosatt i Finnmark for å vise hvordan skattesatsene vil være forskjellig fra andre steder i Norge.

Hvert case starter med en informasjonsutredning for personens økonomi, deretter viser vi beregningene for toppskatt og trinnskatt, og trekker en kort konklusjon for hvert case som bekrefter om den spesifikke inntektsgruppen vil oppleve endringen som en fordel eller ulempe på egen økonomi.

Merk at caseutredningen kun tar høyde for overgangen til trinnskatt og vi benytter oss kun av skattesatser hentet fra skattelovsamlingen 2016, foruten om toppskattesatsene fra 2015. Vi valgte å gjøre det på denne måten for å fremme forskjellene mellom toppskatt og trinnskatt. Ser også bort fra formuesbeskatning og andre områder som skattlegges da det regnes som irrelevant for oppgaven.

4.1.1. Case 1: Trinnskatt trinn 1, ingen toppskatt

Morten er 35 år og bor alene. Han jobber som snekker for Andersen AS. I 2016 har han hatt en lønnsinntekt på kr 203 158. Etter skatteloven §5-1 anses lønnsinntekt som skattepliktig inntekt. Morten beskattes dermed for hele lønnsinntekten. Samt anses renteinntekter som skattepliktig inntekt, jf. Sktl§5-1 og §14-2, i 2016 hadde han kr 1000 i renteinntekter. Morten har ingen andre fradragberettigede utgifter utenom minstefradrag og personfradrag. Etersom Morten er ugift lignes han i skatteklasser 1 jfr. Sktl§15-4, SKV-16 §6-3. Minstefradraget kommer på kr 87 358 ($203\,158 * 0,43 = 87\,358$) jfr. Sktl§6-30 → §6-32 og SKV-16§6-3.

Skatteoppgjøret hans vil dermed se slik ut:

Lønnsinntekt	203 158
= Personinntekt	203 158
+ Renteinntekt	1000
<hr/>	
= Bruttoinntekt	204 158
- Minstefradrag	87 358
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	116 800
- Personfradrag	51 750
<hr/>	
= Skattbar alminnelig inntekt	65 050
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$$65\,050 * 0,25 = \underline{\text{kr } 16\,263}$$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

$$203\,158 * 0,082 = \underline{\text{kr } 16\,658}$$

Toppskatt

Årsinntekten til Morten faller under grensebeløpet for toppskatt på kr 550 550 og han slipper dermed å betale toppskatt.

Sum skatt for Morten dersom han må følge reglene for toppskatt er:

$$16\,263 + 16\,658 = \underline{\text{kr } 32\,921}$$

Trinnskatt

Dersom Morten skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må han svare trinnskatt til staten. Personinntekten til Morten er på over kr 159 800, og han må dermed svare trinnskatt i trinn 1.

Trinnskatt:

$$\text{Trinn 1: } (203\,158 - 158\,800) * 0,44\% = 195$$

Sum skatt dersom Morten må følge reglene for trinnskatt er:

$$16\,263 + 16\,658 + 195 = \underline{\text{kr } 33\,116}$$

Konklusjon

Vi ser her at innføringen av trinnskatt fikk en negativ konsekvens for Morten. Morten endte opp med å måtte betale 195 kroner mer i skatt nå, enn hva han måtte da toppskatt var gjeldene. Likevel er økningen i skatt nærmest lik ubetydelig og vil ikke gi store konsekvenser for Morten.

4.1.2 Case 2: Trinnskatt trinn 2, ingen toppskatt

Hilde er enslig forsørger for Mia på 11 år. Som enslig forsørger har hun rett på særfradrag, jf. Sktl§6-80, SKV-16 §6-6. Særfradraget gir henne rett på kr 4317 per påbegynte måned, i 2016 blir dermed det totale fradraget på kr 51 804. Hildes lønnsinntekt var i 2016 på kr 424 000, som etter skatteloven §5-1 er en skattepliktig inntekt. Det samme gjelder for renteinntektene hu har hatt, på kr 3000, jf. Sktl§5-1 og §14-2. Utenom særfradrag har hun kun minstefradrag og personfradrag som andre fradragsposter. Hun får personfradrag i klasse 1 etter Sktl§15-4, SKV-16 §6-3. Minstefradraget kommer på kr 91 450 som er grensebeløpet for maksimalt fradrag ($424\ 000 * 0,43 = 182\ 320$) jfr. Sktl§6-30 → §6-32 og SKV-16 §6-1.

Skatteoppgjøret hennes vil dermed se slik ut:

Lønnsinntekt	424 000
= Personinntekt	424 000
+ Renteinntekt	3 000
<hr/>	
= Bruttoinntekt	427 000
- Særfradrag for enslig forsørger	51 804
- Minstefradrag	91 450
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	283 746
- Personfradrag	51 750
<hr/>	
= Skattepliktig alminnelig inntekt	231 996
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$$231\ 996 * 0,25 = \underline{\text{kr } 57\ 999}$$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

$$424\ 000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 34\ 768}$$

Toppskatt

Årsinntekten til Hilde faller under grensebeløpet til toppskatt på kr 550 550 og hun slipper dermed å betale toppskatt.

Sum skatt dersom Hilde må følge reglene for toppskatt er:

$$57\,999 + 34\,768 = \underline{\text{kr } 92\,767}$$

Trinnskatt

Dersom Hilde skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må hun svare trinnskatt til staten. Ettersom hun har en personinntekt på over kr 224 900 må hun svare trinnskatt i trinn 2.

Trinnskatt:

Trinn 1	$(224\,900 - 159\,800) * 0,44\%$	286
+ Trinn 2	$(424\,000 - 224\,900) * 1,7\%$	3 385
<hr/>		
= Sum trinnskatt		3 671

Sum skatt dersom Hilde følger reglene for trinnskatt er:

$$57\,999 + 34\,768 + 3\,671 = \underline{\text{kr } 96\,438}$$

Konklusjon

Innføringen av trinnskatt har gitt en negativ konsekvens for Hilde sin økonomi. Hun betaler nå 3 671kr mer i skatt pr år forutsatt at skattesatsene forblir uendret.

4.1.3 Case 3: Trinnskatt trinn 2, Toppskatt trinn 1

Kari har en årlig lønnsinntekt på kr 560 000, som etter Sktl§5-1 er skattepliktig. I 2016 har hun mottatt kr 2 000 i renteinntekter og kr 15 000 i leieinntekter. På lik linje som lønnsinntekt er renteinntekter skattepliktig, jf. Sktl§5-1 og §14-2. Leieinntekter går under kapitalinntekt og er derfor skattepliktig, jf. Sktl§5-20.

Kari har i 2016 hatt rentekostnader på kr 3000 i forbindelse med et lån hun har hos Santander, renter av skattyters gjeld gis det fradrag for, etter skatteloven §6-40. Utenom minstefradrag har hun hatt kr 10 000 i andre fradragberettigede utgifter.

Minstefradraget utgjør kr 91 450 som er maksimalt fradrag ($560\,000 * 0,43 = 240\,800$) jfr. Sktl§6-30→§6-32, SKV-16 §6-1 . Hun har rett på personfradrag klasse 1 etter Sktl§15-4, SKV-16 §6-3.

Skatteoppgjøret hennes vil dermed se slik ut:

Lønnsinntekt	560 000
= Personinntekt	560 000
+ Renteinntekt	2 000
+ Leieinntekt	15 000
= Brutto inntekt	577 000
- Rentekostnader	3 000
- Diverse fradragberettigede utgifter	10 000
- Minstefradrag	91 450
= Alminnelig inntekt	472 550
- Personfradrag	51 750
= Skattbar alminnelig inntekt	420 800

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$420\,800 * 0,25 = \underline{\text{kr } 105\,200}$

Trygdeavgift

Ftrl §23-3.2 og SKV-16 §7

$$560\,000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 45\,920}$$

Toppskatt:

Lønnsinntekten til Kari er over grensebeløpet i første trinn på toppskatten, men under trinn 2. Hun hadde dermed måttet betale toppskatt i trinn 1 for det overstigende beløpet.

$$\text{Trinn 1} \quad (560\,000 - 550\,550) * 9\% \quad = \text{kr } 850$$

Sum skatt dersom Kari følger reglene for toppskatt er:

$$105\,200 + 45\,920 + 850 = \underline{\text{kr } 151\,970}$$

Trinnskatt:

Dersom Kari skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må hun svare trinnskatt til staten. Ettersom hun har en personinntekt på over kr 224 900 og rett under kr 565 400 må hun svare trinnskatt i trinn 2.

Trinn 1:	$(224\,900 - 159\,800) * 0,44\%$	286
Trinn 2:	$(560\,000 - 224\,900) * 1,7\%$	5 697
Sum trinnskatt		<u>5 983</u>

Sum skatt dersom Kari følger reglene for toppskatt er:

$$105\,200 + 45\,920 + 5\,983 = \underline{\text{kr } 157\,103}$$

Konklusjon

Kari vil tape kr 5 133 på innføringen av trinnskatt.

4.1.4 Case 4: Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 1

Herman har en årlig lønnsinntekt på kr 410 000 og mottar pensjon på kr 280 000. Samtidig har han leieinntekter på kr 12 000. I tillegg til minstefradrag har han diverse fradragsberettigede utgifter på kr 8000.

Pensjon er skattepliktig inntekt på lik linje med lønnsinntekt jfr. Sktl§5-1. Ulikheter eksisterer med hensyn på minstefradrag og skattesats mellom arbeidsinntekt og pensjonsinntekt. Dette må dermed tas hensyn til i skatteberegningen. Leieinntektene er kapitalinntekt og må skattes for, jf. Sktl§5-20. Herman har rett på personfradrag klasse 1 jfr. Sktl§15-4, SKV-16 §6-3. Ettersom han både har mottatt pensjon og lønn, har han rett på minstefradrag på kr 91 450 som er maksimalt beløp jfr. Sktl§6-30 →§6-32, SKV-16 §6-1.

Utrekning av minstefradrag:

$$\text{Minstefradrag av lønn: } 410\,000 * 0,43 = 176\,300$$

$$\text{Minstefradrag av lønn og pensjon: } (410\,000 * 0,43) + (280\,000 * 0,29) = 257\,500$$

Maksimalt beløp for minstefradrag er 91 450kr

Skatteoppgjøret hans vil dermed se slik ut:

Lønnsinntekt	410 000
+ Pensjonsinntekt	280 000
= Personinntekt	690 000
+ Leieinntekt	12 000
= Bruttoinntekt	702 000
- Minstefradrag	91 450
- Fradragsberettigede utgifter	8 000
= Alminnelig inntekt	602 550
- Personfradrag	51 750
= Skattepliktig alminnelig inntekt	550 800

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$$550\,800 * 0,25 = \underline{\text{kr } 137\,700}$$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

Trygdeavgift av lønn	$410\,000 * 0,082$	33 620
Trygdeavgift av pensjon	$280\,000 * 0,051$	14 280
Sum trygdeavgift		47 900

Toppskatt:

Årsinntekten til Herman er over grensebeløpet i første trinn på toppskatten, men under trinn 2. Han hadde dermed måttet betale toppskatt for det overstigende beløpet dersom det fortsatt hadde vært innført i 2016.

Trinn 1: $(690\,000 - 550\,550) * 9\% = \text{kr } 12\,551$

Sum skatt dersom Herman følger reglene for toppskatt:

$137\,700 + 47\,900 + 12\,551 = \underline{\text{kr } 198\,151}$

Trinnskatt:

Dersom Herman skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må han svare trinnskatt til staten. Ettersom han har en personinntekt på over kr 565 400 må han svare trinnskatt i trinn 3.

Trinn 1:	$(224\,900 - 159\,800) * 0,44\%$	286
Trinn 2:	$(565\,400 - 224\,900) * 1,7\%$	5 789
Trinn 3:	$(690\,000 - 565\,400) * 10,7\%$	13 332
Sum trinnskatt		19 407

Sum skatt dersom Herman følger reglene for trinnskatt

$137\,700 + 47\,900 + 19\,407 = \underline{\text{kr } 205\,007}$

Konklusjon

Her ser vi igjen at innføringen av trinnskatt får en negativ konsekvens. I dette tilfellet utgjør forskjellen kr 6 856.

4.1.5 Case 5: Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 2

Olav er ingeniør og har en lønnsinntekt på kr 897 000. Olav er gift med Eva, ettersom de begge har høye inntekter svarer det seg å lignes særskilt. Han får da personfradrag i klasse 1, som er på kr 51 750 jfr. SKV-16 §6-3. Olav har en aksjegevinst på kr 14 000 i 2016. Aksjegevinster er skattepliktige og må tas med i beregningen på skattepliktig inntekt jfr. Sktl§10-30 og §10-31. Han er også med i Norges fiskarlag, hvor han må betale medlemskontingent på kr 4 500. I følge Sktl§6-20 gis det fradrag for medlemskontingenter, med maksimalt fradrag på kr 3 850, han vil dermed ikke få fradrag for hele beløpet.

Sammen har de sønnen Even på 15 år. Han har hatt sommerjobb og har da tjent kr 36 000 i 2016. Han har også en renteinntekt på kr 2 200 Etter Sktl§2-14.4 skal Even lignes særskilt for arbeidsinntekten ettersom han er over 13 år. Renteinntektene til Even skal lignes sammen med foreldrene jfr. Sktl§2-14.1, ettersom de lignes særskilt skal beløpet fordeles med en halvpart på hver av foreldrene. Olav lignes dermed med kr 1 100 av Evens renteinntekter. Olav har rett på minstefradrag etter Sktl§6-30 → §6-32, SKV-16 §6-1 på kr 91 450 som er maksimalt beløp ($897\,000 * 0,43 = 385\,710$).

Skatteoppgjøret hans vil da se slik ut:

Lønnsinntekt	897 000
= Personinntekt	897 000
+ Aksjegevinst	14 000
+ Renteinntekt Even	1 100
<hr/>	
= Brutto inntekt	912 100
- Fradrag medlemskontingent	3 850
- Minstefradrag	91 450
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	816 800
- Personfradrag	51 750
<hr/>	
= Skattbar alminnelig inntekt	765 050
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$765\,050 * 0,25 = \underline{\text{kr } 191\,263}$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

$$897\,000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 73\,554}$$

Toppskatt:

Dersom Olav skal følge reglene for toppskatt. Må han lignedes i trinn 2 ettersom han tjener over kr 885 600.

Trinn 1	$(885\,600 - 550\,550) * 9\%$	30 155
Trinn 2	$(897\,000 - 885\,600) * 12\%$	1 368
Sum toppskatt		31 523

Sum skatt dersom Olav følger reglene for toppskatt:

$$191\,263 + 73\,554 + 31\,523 = \underline{\text{kr } 296\,340}$$

Trinnskatt:

Dersom Olav skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må han svare trinnskatt til staten. Ettersom han har en personinntekt på over kr 565 400 må han svare trinnskatt i trinn 3.

Trinn 1	$(224\,900 - 159\,800) * 0,44\%$	286
Trinn 2	$(565\,400 - 224\,900) * 1,7\%$	5 789
Trinn 3	$(897\,000 - 565\,400) * 10,7\%$	35 481
Sum trinnskatt		41 556

Sum skatt dersom Olav følger reglene for trinnskatt:

$$191\,263 + 73\,554 + 41\,556 = \underline{\text{kr } 306\,373}$$

Konklusjon

Innføringen av trinnskatt får igjen en negativ konsekvens. Her vil vedkommende tape kr 10 033 årlig.

4.1.6 Case 6: Trinnskatt trinn 4, toppskatt trinn 2

Håkon er administrerende direktør i Deko AS og har en lønnsinntekt på kr 1 540 000. Han har også mottatt kr 150 000 i skattepliktig utbytte etter skjermingsfradrag, dette regnes som skattepliktig inntekt jfr. Sktl§10-11 samt §10-1.

Håkon har også en tilfeldig inntekt på kr 50 000, dette er penger han har vunnet via Norsk tipping AS. Etter Sktl§5-50 er dette ikke en skattepliktig inntekt. I 2016 donerte han kr 15 000 til barnekreftforeningen. Gaver til frivillige organisasjoner anses som fradragsberettigede utgifter, det gis fradrag for beløp opp til kr 25 000, jfr. Sktl§6-50.5. I tillegg har han rentekostnader på kr 2 300 som er fradragsberettiget etter Sktl§6-40. Håkon er ugift og lignes dermed i skatteklasser 1.

Han mottar minstefradrag etter Sktl§6-30 → §6-32, SKV-16 §6-1 på kr 91 450 ($1\,540\,000 * 0,43 = 662\,200$) som er maksimalt beløp.

Skatteoppgjøret hans vil da se slik ut:

Lønnsinntekt	1 540 000
= Personinntekt	1 540 000
+ Aksjeutbytte	150 000
<hr/>	
= Brutto inntekt	1 690 000
- Minstefradrag	91 450
- Rentekostnad	2 300
- Gave barnekreftforeningen	15 000
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	1 581 250
- Personfradrag	51 750
<hr/>	
= Skattbar alminnelig inntekt	1 529 500
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$1\,529\,500 * 0,25 = \underline{\text{kr } 382\,375}$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

$$1\,540\,000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 126\,280}$$

Toppskatt:

Dersom Håkon skal følge reglene for toppskatt. Må han lignedes i trinn 2 ettersom han tjener over kr 885 600

Trinn 1	(885 600 – 550 550) * 9%	30 155
Trinn 2	(1 540 000 – 885 600) * 12%	78 528
Sum		108 683

Sum skatt dersom Håkon følger reglene for toppskatt:

$$382\,375 + 126\,280 + 108\,683 = \underline{\text{kr } 617\,338}$$

Trinnskatt:

Dersom Håkon skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må han svare trinnskatt til staten. Ettersom han har en personinntekt på over kr 909 500 må han svare trinnskatt i trinn 4.

Trinn 1	(224 900 – 159 800) * 0,44%	286
Trinn 2	(565 400 – 224 900) * 1,7%	5 789
Trinn 3	(909 500 – 565 400) * 10,7%	36 819
Trinn 4	(1 540 000 – 909 500) * 13,7%	86 379
Sum		129 273

Sum skatt dersom Håkon følger reglene for trinnskatt:

$$382\,375 + 126\,280 + 129\,273 = \underline{\text{kr } 637\,928}$$

Konklusjon:

Innføringen av trinnskatt får her en negativ innvirkning på kr 20 590.

4.1.7 Case 7: Finnmark og Nord- Troms (Trinnskatt trinn 3, toppskatt trinn 1)

Bjørn er bosatt i Finnmark og svarer derfor toppskatt og trinnskatt med andre skattesatser enn normalt for hans personinntekt. Bjørn er pensjonert og har en pensjon på kr 610 000. Pensjonsinntekt anses som skattepliktig inntekt etter Sktl§5-1. I tillegg har han renteinntekter på kr 4 200, som også er skattepliktige jfr. Sktl§5-1. Totalt har han fradragberettigede utgifter på 27 000 eksklusiv minstefradrag. Bjørn har rett på et minstefradrag på kr 73 600 ($610\,000 * 0,29 = 176\,900$) som er maksimalt fradrag for pensjonsinntekt etter Sktl§6-30 → §6-32, SKV-16 §6-1, 2 ledd.

Han enkemann og lignedes derfor i skatteklasse 1 jfr. Sktl§15-4, SKV-16 §6-3.

Skatteoppgjøret hans vil da se slik ut:

Pensjonsinntekt	610 000
= Personinntekt	610 000
+ Renteinntekt	4 200
<hr/>	
= Brutto inntekt	614 200
- Minstefradrag	73 600
- Andre fradragberettigede utgifter	27 000
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	513 600
- Personfradrag	51 750
<hr/>	
= Skattbar alminnelig inntekt	461 850
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

SKV-16 §3-2, §3-8

$461\,850 * 0,215 = \underline{\text{kr } 99\,298}$

Trygdeavgift

Ftrl§23-3.2 og SKV-16 §7

$$610\,000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 50\,020}$$

Toppskatt:

Dersom Bjørn skal følge reglene for toppskatt. Må han lignedes i trinn 1 ettersom han tjener over kr 550 550. Ettersom han er bosatt i Finnmark skal han følge en toppskattesats på 7% i trinn1.

$$\text{Trinn 1: } (610\,000 - 550\,550) * 7\% = \text{kr } 4\,162$$

Sum skatt dersom Bjørn følger reglene for toppskatt

$$99\,298 + 50\,020 + 4\,162 = \underline{\text{kr } 153\,480}$$

Trinnskatt:

Dersom Bjørn skal forholde seg til de nye reglene som ble innført i 2016 må han svare trinnskatt til staten. Ettersom han har en personinntekt på over kr 565 400 må han svare trinnskatt i trinn 3. Her er skattesatsen for personer bosatt i Finnmark 8,7%.

Trinn 1	$(224\,900 - 159\,800) * 0,44\%$	286
Trinn 2	$(565\,400 - 224\,900) * 1,7\%$	5 789
Trinn 3	$(610\,000 - 565\,400) * 8,7\%$	3 880
<hr/>		
Sum		9 955
<hr/>		

Sum skatt dersom Bjørn følger reglene for trinnskatt:

$$99\,298 + 50\,020 + 9\,955 = \underline{\text{kr } 159\,273}$$

Konklusjon:

Innføringen av trinnskatt får her en negativ innvirkning på kr 5 793.

4.2 Oppsummering

For å oppsummere ser vi at alle casene får negative utfall ved innføringen av trinnskatt. Resultatene viser at desto høyere inntekt, jo høyere er skatten, noe som er naturlig for progressive skattetyper som toppskatt og trinnskatt. Dette vil også si at det er de med høyest inntekt som får de største konsekvensene av innføringen av trinnskatt.

Morten og Hilde fra case 1 og 2 vil bli berørt av det nye skattetiltaket i den grad at de tidligere falt under inntektsgrensen for betaling av toppskatt. Dette er på grunn av at trinnskatt fordeler seg mer på hele befolkningen med sine fire forskjellige trinn fremfor to trinn for kun de med høy inntekt. Likevel utgjør skattesatsen på de laveste trinnene veldig lite og oppleves som en nærmest ubetydelig forskjell. Dette gjelder blant annet for Morten i case 1 hvor trinnskatt kun utgjør et par hundre kroner. Samtidig ser man allerede i trinn 2 at beløpet øker betydelig, hvor Hilde fra case 2 må betale kr 3 600 mer i skatt dersom hun følger reglene for trinnskatt.

Gjennom case 3 og 4 øker tapet for de personlige skatteyderne betraktelig, og de negative konsekvensene utgjør en såpass stor sum at konsekvensene vil bli merkbare i skatteoppgjøret. Innføringen vil få de samme konsekvensene for de som er bosatt i Nord-Troms og Finnmark, som vist i case 7.

I case 5 og 6 utgjør de negative forskjellene ved trinnskatt over kr 10 000, og vil fortsette å øke for høyere inntektsnivå. Selv om trinnskatten utgjør betraktelig mye mer for de høyeste innteksgruppene vil det likevel ikke utgjøre så mye for personen ettersom de har en desidert høyere personinntekt.

Resultatene vi fikk i undersøkelsen av de ulike casene skiller seg fra forventningene våre. Da vi i oppstartsfasen forventet at trinnskatten skulle utgjøre en større forskjell for de med lav inntekt som tidligere ikke har blitt beskattet for noen form for ekstraskatt. På samme måte var det ikke forventet at de negative forskjellene skulle ha så stor innvirkning som de fikk i de høyeste innteksgruppene. Skattesatsene for toppskatt og trinnskatt er ikke veldig ulike i de høyeste trinnene og man forventet derfor at det ikke skulle utgjøre store forskjeller. Her viser det dermed hvor stor innvirkning flere trinn sammenlagt vil få for personbeskatningen av progressive skattearter.

Vi trodde heller ikke at vi kun skulle få negative utfall. Blant annet forventet vi positive forskjeller ved innføring av trinnskatt for case 5 da personinntekten går under toppskatt på det høyeste nivået og trinnskatt i trinn 3. Her ser vi derimot at vedkommende får et negativt utfall på ca. kr 10 000.

5. Andre endringer i skatteoppgjøret 2016

I casestudien ble det kun tatt hensyn til forskjellen mellom proSENTSATSENE i trinnskatt og toppskatt. For å få et mer helhetlig inntrykk kunne vi ha sitt mer på den totale endringen i skattelovene generelt i overgangsårene 2015 til 2016. En mer generell oversikt over endringer som har blitt innført vises i tabellen under.

2015		2016	
Skatt på alminnelig inntekt	27%	Skatt på alminnelig inntekt	25%
Trygdeavgift	8,2%	Trygdeavgift	8,2%
Minstefradrag øvre grense	Kr 89 050	Minstefradrag øvre grense	Kr 91 450
Minstefradrag nedre grense	Kr 31 800	Minstefradrag nedre grense	Kr 31 800
Personfradrag klasse 1	Kr 50 400	Personfradrag klasse 1	Kr 51 750
Toppskatt med to nivå		Trinnskatt med 4 nivå	

Tabell 2: endringer i skattesatser årene 2015 og 2016.

Ut fra tabellen ser man at endringene er langt mer omfattende enn bare endringen til trinnskatt. Det blir dermed vanskeligere å konkludere lønnsomheten og konsekvenser.

For å vise hvordan resultatet kunne blitt tar vi for oss et eksempel med utgangspunkt i opplysningene fra case 5.

Eksempel case 5

Vi bytter ut noen av opplysningene med skattesatsene hentet fra 2015, som vises i tabellen over, de andre opplysningene forblir de samme som i caseteksten hentet fra side 29.

Lønnsinntekt: kr 897 000

Personfradrag: kr 50 400

Minstefradrag: kr 89 050

Skatteoppgjøret hans vil da se slik ut:

Lønnsinntekt	897 000
= Personinntekt	897 000
+ Aksjegevinst	14 000
+ Renteinntekt Even	1 100
<hr/>	
= Brutto inntekt	912 100
- Fradrag medlemskontingent	3 850
- Minstefradrag	89 050
<hr/>	
= Alminnelig inntekt	819 200
- Personfradrag	50 400
<hr/>	
= Skattbar alminnelig inntekt	768 800
<hr/>	

Skatt av alminnelig inntekt

$$768\,800 * 0,27 = \underline{\text{kr } 207\,576}$$

Trygdeavgift

$$897\,000 * 0,082 = \underline{\text{kr } 73\,554}$$

Toppskatt:

Dersom Olav skal følge reglene for toppskatt. Må han ligned i trinn 2 ettersom han tjener over kr 885 600.

Trinn 1	$(885\,600 - 550\,550) * 9\%$	30 155
Trinn 2	$(897\,000 - 885\,600) * 12\%$	1 368
<hr/>		
Sum toppskatt		31 523
<hr/>		

Den betalbare skatten blir her kr 312 653.

Total skatt ved bruk av trinnskatt og satser hentet fra 2016 var kr 306 373 (hentet fra case 5).

I case 5 fikk vi et tap ved innføring av trinnskatt på kr 10 033, men dersom vi ser på den helhetlige endringen vil denne personen spare kr 6 280. Etter eksempelet over ser man altså at den helhetlige endringen gir et helt annet svar enn kun endringen til trinnskatt som ble vist i casedelen. Hvor differansen på svarene er på hele kr 16 313.

Dersom man gjør de samme beregningene for alle casene blir resultatet slik:

	Toppskatt	Trinnskatt	Differanse
Case 1	34 586	33 116	1 470
Case 2	98 416	96 438	1 978
Case 3	160 049	157 103	2 946
Case 4	210 179	205 007	5 172
Case 5	312 653	306 373	6 280
Case 6	648 941	637 928	11 013

Tabell 3: Differanser i case beregninger

I motsetning til casedelen i pkt. 4 får vi her et positivt utfall for alle casene. Det vil si at personlige skatteyttere vil tjene økonomisk på en endring til trinnskatt med forutsetningene om at fradrag og skattesatser ble endret. Vi ser også at den positive fortjenesten er langt lavere enn de negative konsekvensene vi fikk i casedelen. På samme måte vil staten få økonomiske konsekvenser.

Dersom man ser bort fra at det har vært endringer i arbeidsmarkedet og lønnsnivå, tyder dette på at staten vil få en økonomisk nedgang i skatteinnbetalinger fra personlige skatteyttere.

6. Statistikk

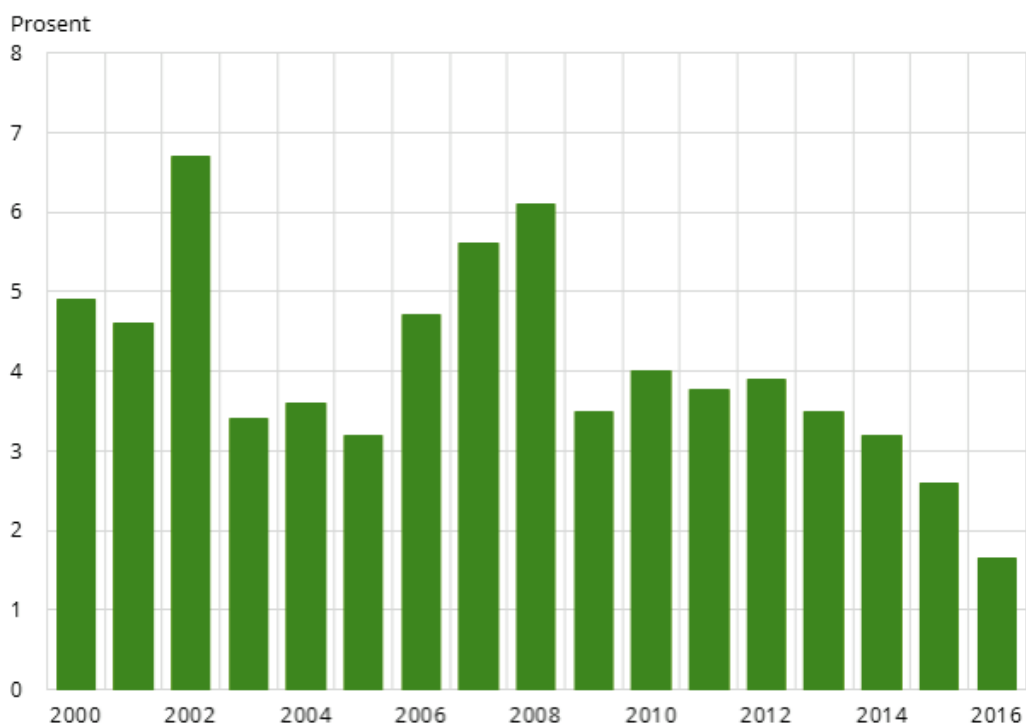
For å finne hvilke effekter trinnskatt faktisk har hatt for staten, har vi tatt utgangspunkt i analyser og informasjon hentet fra statistisk sentralbyrå.

	2015	2016
Ordinær skatt til staten		
for personlig skatteyter	25 122	37 854

Tabell 4: Skatteregnskapsstatistikk, akkumulerte tall av innbetalt skatt. Tallene er oppgitt i millioner kroner. (Tabell 07391 fra SSB).

I tabellen over ser vi at innbetalingen av skatt har hatt en betydelig økning fra 2015 til 2016, noe som kan ha en sammenheng med lønnsøkningen. Fra 2015 til 2016 har gjennomsnittlig endring i lønn økt med 2,3%, dette regnes som den laveste lønnsveksten på hele 2000 tallet. (Statistisk sentralbyrå, 2017).

Under har vi valgt å ta med endringen i gjennomsnittlig månedslønn for alle ansatte i løpet av de siste 17 årene, for å illustrere den drastiske nedgangen.

Figur 4: Endring i gjennomsnittlig månedslønn for alle ansatte. (Statistisk sentralbyrå, 2017).

	2013	2014	2015
	Personer med toppskatt	Personer med toppskatt	Personer med toppskatt
Hele landet	1 012 992	989 102	952 225

Tabell 5: Personer med toppskatt (Statistisk sentralbyrå, tabell 04263)

Tabellen over viser at antall personer med toppskatt har sunket med årene, dette kan ha sammenheng med at innslagspunktene i toppskatt økte for hvert år. Som hensikt med dette hadde vi å sammenligne med tallene for antall personer som har betalt trinnskatt i 2016. Ettersom dette er relativt nye tall har de ikke blitt publisert på SSB enda.

Nedenfor vises en oversikt over antall personer med inntektsintervaller for begge kjønn over 17 år i 2015.

	2015	
	Personer med bruttoinntekt	
Begge kjønn		
150 000 - 199 999 kr		260 085
200 000 - 249 999 kr		304 004
250 000 - 299 999 kr		353 465
300 000 - 399 999 kr		701 412
400 000 - 499 999 kr		640 716
500 000 - 599 999 kr		452 696
600 000 - 699 999 kr		262 276
700 000 - 799 999 kr		159 589
800 000 - 899 999 kr		101 899
900 000 - 999 999 kr		68 377
1 - 2 mill. kr		167 925
2 - 3 mill. kr		19 473
3 - 4 mill. kr		6 397
4 - 5 mill. kr		2 907
5 mill. kr og over		6 488

Tabell 6: Inntektsintervall, etter kjønn. Antall bosatte personer 17 år og eldre (Statistisk sentralbyrå, tabell 08411)

Selv om tabellen viser inntekt over kr 150 000 og ikke intervall over kr 159 800 velger vi å bruke tabellen for å få et omtrentlig bilde av hvor mange som blir påvirket av trinnskatt. Merk at tabellen i tillegg tar utgangspunkt i bruttoinntekt og vil da heller ikke være helt korrekt ettersom trinnskatt og toppskatt skal beregnes med grunnlag i personinntekt.

Ut fra tabellen ser vi at summen av alle som tjener over kr 150 000 er 3 245 233. Antallet vil være opp i mot antall personer som vil bli påvirket av trinnskatt. Tallet skiller seg i stor grad fra antall personer med toppskatt fra tabell 4, hvor antallet er på 952 225. Når dette er sagt kan man konkludere med at trinnskatt vil ramme en betydelig større andel av personlige skatteyttere enn toppskatt. Det vi si at selv om staten vil få en reduksjon i innbetalt skatt som følge av alle endringene som ble vedtatt ved inngangen av 2016 så vil det trolig bli dekket i noen grad, ettersom langt flere vil bli rammet av denne ekstraskatten enn det tidligere har vært. Summerer vi de 5 første intervallene i tabell 5 ser vi at endringen rammer ca. 2 259 000 personer med tall hentet fra 2015.

Selv om skatten har økt fra 2015 til 2016 trenger ikke dette å være forårsaket av trinnskatt. Andre faktorer som spiller inn kan være endringer i andre skattelover på inntekt og formue, og som nevnt lønnsøkning.

7. Konklusjon

7.1 Konklusjon og oppsummering

Skatteutvalget foreslår at skattesatsen på alminnelig inntekt skal reduseres helt ned til 20% for personer. Grunnen til det er at dersom skattesatsene over tid er vesentlig høyere enn i land som er relativt like på andre områder, vil det være fare for at investeringsnivået blir redusert.

Reduksjoner i skatt på alminnelig inntekt vil gi dynamiske virkninger gjennom blant annet økte investeringer, arbeidstilbud og sparing. Dersom dette øker vil også arbeidsproduktiviteten, lønninger og avkastning på realkapitalen øke (Meld. St. 4 (2015-2016)).

Forslaget om trinnskatt gjør at samlet marginalsatt i 2016 ble redusert med 0,4 prosentenheter for de fleste skattytere. Frem til 2018 vil regjeringen at marginalsatten skal reduseres med ytterligere 0,4 prosentenheter.

Samtidig vil lavere skattesatser gjøre at staten får tapte inntekter og dette må tas igjen på andre områder. Dette var årsaken til at toppskatt ble byttet ut med trinnskatt. Trinnskatt har flere trinn, med et mye lavere innslagspunkt. Innslagspunktet i det første trinnet er 159 800 kr, noe som betyr at alle som tjener over dette beløpet vil bli berørt av endringen. De fleste personlige skattytere har en lønnsinntekt som er høyere enn dette beløpet, noe som betyr at flertallet blir berørt av ekstraskatten.

I casene så vi på hvordan skatteoppgjøret ble med alle de nye skattereglene, mot hvordan skatteoppgjøret hadde blitt dersom toppskatt ikke ble erstattet av trinnskatt. Samtidig la vi forutsetningen om at skattesatsen på alminnelig inntekt allikevel ble redusert, derfor brukte vi kun satser fra 2016. Vi fant da at personlige skattytere fikk en negativ konsekvens. Alle casene som ble utført fikk det samme utfallet, skattyterne måtte betale mer skatt ved innføringen av trinnskatt.

Ettersom trinnskatt faktisk ble erstatningen til toppskatt valgte vi å regne ut hvordan skatteoppgjøret til skatteyterne ble med reglene i 2015 og hvordan oppgjøret ble med

de nye reglene i 2016. Dette gjorde vi for å få et mer helhetlig bilde. Skatteoppgjørene ble regnet ut med utgangspunkt i tallene fra casene. Utfallet ble noe helt annet da vi gjorde det på denne måten. Vi fant ut at den endelige skatten ble redusert i hvert tilfelle, med reglene fra 2016. Dette betyr at lovendringene gir fordeler til personlige skattytere.

Når vi ser på endringene fra 2015 til 2016 ser vi at staten har hatt en reduksjon i skatteinntektene som følge av den redusert skattesatsen. Skatteinntektene ville likevel vært enda lavere dersom trinnskatt ikke ble innført. For å finne ut mer om hvordan dette påvirket staten hentet vi statistikk fra SSB. Vi fant at ordinær skatt til staten i 2015 var på kr 25 122 000, mens den i 2016 var på kr 37 854 000, altså et høyere beløp i 2016. Grunnen til et høyere tall i 2016 skyldes naturligvis andre faktorer enn trinnskatt. At lønnsveksten har vært på 2,3% er en av faktorene. Høyere lønning utgjør høyere skatt. Sett at lønn hadde vært likt i 2015 og 2016 ville mest sannsynlig innbetaling av skatt til staten vært lavere i 2016. Det er vanskelig å si noe om absolutte faktorer og konsekvenser for staten da vi ikke har satt oss inn i alle skatteendringer i overgangen til 2016, det samme gjelder for personlige skattytere, hvorvidt de betaler mindre skatt nå i forhold til 2015, da for eksempel formuesbeskatning ikke er noe vi har tatt hensyn til.

I 2015 måtte 952 225 personer betale toppskatt, derimot hadde hele 3 245 233 måttet betale trinnskatt dersom vi tar utgangspunkt i statistikk hentet fra 2015. Antall personer som hadde måttet betale trinnskatt er betydelig høyere enn personer som måtte betale toppskatt. Flere blir berørt og noen vil gjerne se på dette som en mer «rettferdig» løsning, på den måten at ikke bare de med høye lønninger må betale ekstra skatt. En ville antageligvis trodd at de som i utgangspunktet ikke måtte betale ekstraskatt, toppskatt, ville tape på endringen, ettersom de nå må betale ekstraskatt i tillegg til skatt på alminnelig inntekt. På grunn av redusert skattesats vil personer som ikke betalte toppskatt allikevel betale mindre skatt nå enn i 2015, ut i fra vår analyse.

Vi kan konkludere med at innføringen av trinnskatt i seg selv ikke er lønnsomt for personlige skattytere. Det ville vært langt mer lønnsomt dersom toppskatt ble beholdt, samtidig som skattesatsen ble redusert. Dersom vi ser på den helhetlige endringen fra 2015 til 2016 ser vi at det har gitt positive resultater, for privat personer. Ut i fra vår analyse betaler personlige

skattytere mindre skatt i 2016 enn hva de gjorde i 2015, dette grunnet skatteendringene som ble gjort.

Staten taper skatteinntekter på den helhetlige endringen, men endringen er likevel ønskelig fra regjeringen sin side. Endringen gir andre positive effekter som for eksempel økte investeringer, arbeidstilbud og sparing. Skatteendringene vil derfor på denne måten være lønnsomme for staten.

7.2 Videre forskning og selvkritikk

For videre forskning om personlige skatteyttere betaler mer eller mindre skatt nå i forhold til før, og om staten tjener eller taper på forslagene og endringene bør det tas hensyn til langt flere faktorer og lovendringer. Formuesbeskatning, skatteregler for næringsdrivende, skattefordeler, fradrag og mer er sentrale endringer, som kan utgjøre store forskjeller. Viser til tabell 1.6; Skattesatser, fradrag og beløpsgrenser i 2015 og forslag for 2016, på regjeringen sin hjemmeside, hvor en kan se de skattereglene som ble foreslått endret i overgangen til 2016, (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-ls-ls0-20152016/id2455933/sec1>) dersom dette vil studeres nærmere. Med tanke på omfanget av oppgaven ville det blitt for omfattende for oss å se på alle skatteendringene som er foretatt i overgangen til 2016, vi valgte derfor å se bort fra dette.

For et mer reelt bilde av konsekvensene og effektene innføringen av trinnskatt har hatt, anbefales det å analysere og tolke tallene SSB vil komme ut med senere i år. Ettersom trinnskatt er helt nytt finnes det ikke statistikk angående dette foreløpig. Dette har også gjort at sammenligningene våre for hvor mange som betalte toppskatt og hvor mange som betalte trinnskatt ble noe ufullstendig. Vi tok utgangspunkt i hvor mange som tjente over kr 150 000 i 2015, og gjorde en forutsetning om at antallet vil være tilnærmet likt i 2016. Dette antallet vil være ca. hvor mange som ble pålagt trinnskatt. Dersom en vil forske videre på innføringen bør tallene fra 2016 anvendes.

Ting vi kunne gjort annerledes er blant annet å endre forutsetningene om personinntekt i casene. Dersom vi hadde gjort dette kunne vi kanskje klart å vise mer ekstreme effekter. Vi kunne da illustrert det maksimale man kan komme dårligere ut med ved

bruk av trinnskatt istedenfor toppskatt. Da dette ble for krevende, tidsmessig, ble det ikke prioritert å studere flere case for å finne «maksgrensene». For videre forskning kunne dette vært både relevant og interessant. For en mer detaljert analyse kunne vi blant annet tatt hensyn til endringer i arbeidsmarked, da dette også vil ha innvirkning på skatteinnbetalingene til staten. Vi valgte å ikke gjøre dette da det ble for tidskrevende, i tillegg til at vi da kunne risikert å skrive oss ut av regnskapsprofilen.

Tidligere forskning på det spesifikke området ble ikke funnet. Ettersom trinnskatt er en relativt ny endring antar vi at det ikke er noen som har studert det samme området tidligere.

8. Kilder

8.1 Litteratur liste

Johannesen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2011) *Forskningsmetode for økonomisk – administrative fag* (3.utg). Oslo: Abstrakt forlag

Naas, H., Bruusgaard, C., Ilstad, K., & Svensen, C. (2011). *Norsk internasjonal skatterett*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skatteetaten, (2016). *Lignings-ABC 2015/16*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

8.2 Nettbaserte kilder

Dahlum, S. (2014, 13 juni) *Kvantitativ analyse*. Hentet 08.02.2017 fra:
https://snl.no/kvantitativ_analyse

Kunnskapsbasert praksis (2012) *Kvalitativ metode*. Hentet 08.02.2017. Fra:
<http://kunnskapsbasertpraksis.no/kritisk-vurdering/kvalitativ-metode/>

Lovdata (u.å.) *§Lover*. Hentet 14.03.2017 Fra
<https://lovdata.no/register/lover>

F. E. Johannessen (2015, 25.november) *Skattestatens fremvekst*. Hentet 17.04.17. Fra
<https://www.norghistorie.no/kirkestat/teknologi-og-okonomi/1128-skattestatens-fremvekst.html>

Skatteetaten (u.å.) *Trinnskatt i personinntekt innføres fra 1. januar 2016*. Hentet: 26.01.2017 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Skattekort-og-forskuddsskatt/trinnskatt-i-personinntekt-innfores-fra-1-januar-2016/>

Magnus Aarbakke, Store norske leksikon (2015, 2.Januar) *Skatt* Hentet 11.04.2017 fra
<https://snl.no/skatt>

Statistisk sentralbyrå. *Tabell: 07391: Skatterekneskapsstatistikk. Innbetalt og fordelt skatt, etter ordning og art. Akkumulerte tal (mill. kr)* Hentet 24.04.17 Fra
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selecttable/hovedtabellHjem.asp?KortNavnWeb=skatteregn&CMSSubjectArea=offentlig-sektor&checked=true>

Wikipedia (2016, 5. januar). *Toppskatt* Hentet 25.01 2017 fra <https://no.wikipedia.org/wiki/Toppskatt>

Meld. St. 4 (2015-2016). *Bedre skatt - en skattereform for omstilling og vekst.*

Hentet 21 april 2017 fra https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-4-20152016/id2456324/sec1?q=toppskatt#match_0

NOU 2016: 6 (2016). *Grunnlag for inntektsoppgjørene 2016.* Hentet 12 april 2016 fra

https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-6/id2498351/sec7?q=trinnskatt#match_0

Flesland, S. (2015, 12 oktober). *Slik skal den nye trinnskatten fungere.*

Hentet 10 april 2017 fra <https://www.skatt.no/2015/10/12/slik-skal-den-nye-trinnskatten-fungere/>

Statistisk sentralbyrå (2017, 4. April). *Skattestatistikk for personer.* Hentet 27 april 2017 fra <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/statistikker/selvangivelse>

Statistisk sentralbyrå (2017, 1. Februar). *Lønn, alle ansatte, 2016.* Hentet 27 april 2017 fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt>

Prop. 1 LS (2015-2016). For budsjettåret 2016, Skatter, avgifter og toll 2016. Hentet 1 mai fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-ls-ls0-20152016/id2455933/sec2>